

ПОНЯТТЯ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

КОНДРАТЮК Д.М.

В статті висвітлено основні проблеми, що виникають у підприємств, зокрема сільськогосподарських, у процесі їх функціонування. Також розкрито роль логістики у вирішенні цих проблем.

В статье изложены основные проблемы, возникающие у предприятий, в частности сельскохозяйственных, в процессе их функционирования. Также раскрыта роль логистики в решении этих проблем.

The article highlights the main problems that appear in the enterprises during their operation, in particular agricultural. Also the role of logistics in solving these problems is highlighted.

Отримання Україною статусу країни з ринковою економікою зумовило перехід підприємств на нові умови господарювання, адже ринок «виробника» змінився на ринок «покупця». Це означає, що підприємства повинні переглянути традиційні погляди, головним стало не стільки що виробляти, а яким чином виробити продукт, щоб максимально задовольнити потреби ринку.

Постала проблема пошуку шляхів, які б забезпечили економічне зростання підприємств. Його резерви слід шукати, насамперед, серед статей найбільших витрат, які пов'язані з використанням матеріальних ресурсів та їх транспортуванням, розміщенням на складах.

За своєю природою будь-яке підприємство є відкритою динамічною системою. У процесі своєї діяльності воно контактує із зовнішнім середовищем, що представлене постачальниками сировини та споживачами готової продукції, утворюючи при цьому певні зв'язки у вигляді потоків, загальна схема представлена на рис. 1.

Рис. 1. Взаємодія постачальників, підприємства та споживачів

В процесі такої взаємодії постачальник має змогу отримати прибуток від реалізації продукції, а підприємство – сировину для виробництва. Після її трансформації у готовий продукт формується прибуток від його реалізації, а споживач отримує продукцію, що задовольняє його споживчі потреби.

Проте перед підприємством, особливо сільськогосподарським, постає ряд проблем. По-перше, сировину потрібно доставити та розмістити на сировинних складах. Водночас грошові потоки підприємства стають іммобільними, оскільки підприємство не може відразу переробити всю сировину (добрива, корми, насіння, засоби захисту рослин й тварин, паливно-мастильні матеріали та інше) і реалізувати готову продукцію. Це обумовлено специфікою галузі, так як виробничий процес у сільському господарстві розтягнутий як у просторі, так і у часі.

По-друге, з року в рік зменшується кількість техніки у сільськогосподарських підприємствах. Так, починаючи з 2000 року її чисельність зменшилась майже вдвічі, а та техніка, що є у розпорядженні, морально та фізично застаріла, має значні витрати паливно-мастильних матеріалів, що робить її неефективною (табл. 1).

Таблиця 1

Наявність техніки в сільськогосподарських підприємствах
Житомирської області, од.

Роки	Трактори	Зернозбиральні комбайни	Вантажні автомобілі
2000	12129	3325	9322
2001	11781	3243	8846
2002	11031	3065	8329
2003	10410	2904	7730
2004	9467	2695	6952
2005	8769	2428	6332
2006	7902	2230	5817
2007	6874	1952	5201
2008	6166	1685	4895

Джерело: Головне управління статистики в Житомирській області

По-третє, сільськогосподарські підприємства не мають у своєму розпорядженні спеціалізованих складів, на яких могла б тривалий час зберігатись сільськогосподарська продукція без значних втрат її якісних та кількісних характеристик.

Для вирішення цих та ряду інших питань необхідна розробка та впровадження в сільськогосподарських підприємствах логістичної системи. За даними Європейської логістичної асоціації застосування логістичних розробок дозволяє знизити собівартість виробництва продукції на 30%, скоротити об'єми матеріально-технічних запасів від 30 до 70% [5].

На сучасному етапі є дві точки зору стосовно походження поняття «логістика». За однією із них термін «логістика» походить від грецького слова *logistikos* – обчислювати, міркувати [3, с. 87], за другою – від французького слова *loger* – постачати [1, с. 5]. Однак зустрічаються й інші версії, зокрема, від древньогерманського *laubja* – склад, зберігання [2, с. 7].

Науковці виділяють два напрями у визначенні логістики. Один з них пов'язаний з функціональним підходом до руху товарів, тобто управління всіма операціями товароруху, які необхідно виконувати при поставці товарів від постачальника до споживача.

Інший напрям характеризується більш широким підходом: крім управління товарорухом він включає аналіз ринку постачальників і споживачів, координацію попиту та пропозиції на ринку товарів і послуг, а також здійснює гармонізацію інтересів учасників процесу руху товарів [4, с. 282].

Логістика має оптимізовувати внутрішні і зовнішні матеріальні потоки та супутні їм інформаційні та фінансові, а також бізнес-процеси з метою мінімізації загальних витрат ресурсів. Основним правилом логістики є так зване правило «7R»:

- 1R (right product) - потрібний товар;
- 2R (right quality) - необхідної якості;
- 3R (right quantity) - у необхідній кількості;
- 4R (right time) - в потрібний час;
- 5R (right place) - в потрібне місце;
- 6R (right customer) - потрібному споживачеві;
- 7R (right cost) - з необхідним рівнем витрат [5].

Завдання логістики полягає у тому, що споживач має отримати якісні товари у необхідній йому кількості у потрібний час, у потрібному місці з високим рівнем обслуговування при заданому рівні загальних витрат.

Розробка та впровадження логістичної системи дозволить підприємству зменшити його сукупні витрати без втрати як об'ємів виробництва, так і якісних характеристик продукції. При цьому створюються передумови щодо зниження ціни продукту, який пропонується на ринку. В кінцевому результаті споживач отримує дешевший та якісний вітчизняний продукт, що за якісними характеристиками не гірший, ніж імпортований аналог.

Список літератури

1. Magee J.F., Copacino W.C., Rosenfield D.B. Modern Logistics Management: Integrating Marketing and Physical Distribution. – New York: John Wiley, 1985. – 228 p.
2. Пономарьова, Ю.В. Логістика : Навч.посіб. для студ. екон. спец. вузів. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 191 с.
3. Рубен Р., Боровиков О.В. Використання АВС-аналізу в сфері маркетингу // Маркетинг и реклама. 1999. – № 1. – 395 – 399 с.
4. Семенов Г.А., Гиря М.Г. Еволюція поняття «логістика». Характеристика логістичних систем // Держава та регіони. 2006. – 280 – 289 с.
5. www.elite.bz